

KOKEMUKSIA BETONISTA KEITTIÖSSÄ JA KYLPPÄRISSÄ

Klaus Söderlund

Runeberginkadun puiset keittiötasot kuusi vuotta sitten olivat 10 vuotta vanhat ja jo kovin nuhrisen näköiset. "Uusitaan graniitilla" ehdotti emäntä Gunborg. Ehdotin itse betonia - ja niin sekin projekti lähti käyntiin. Tasojen runkoaineeksi valittiin hiukan empien marmori, koska se oli myös seinämateriaali tasojen yläpuolella. Marmorin ongelmat olivat toki tiedossa: marmoriset Ikkunapenkit imevät kokemusteni mukaan rumasti värillisiä nesteitä, eikä niitä saa puhtaaksi millään. Tosin suomalainen marmori on tiiviimpää kuin italialainen ikkunalautamateriaali. Samalla päätettiin uusia kylpyhuoneen allastaso, josta aloitettiin.

KYLPPÄRITASO

Tason vesi-sementtisuhteeksi valitsin 0,50, sideaineena oli valkosementti, rauditus oli B 600 KX, 6 mm, käytettiin nesteytintä, kivinaikseksi oli pääasiassa marmori, mutta myös muita kotimaisia rouheita, eli "cocktail", jonka tavoitteena oli saada aikaan vaaleahko, mutta kuitenkin eri sävyasteilla elävöitetty, selkeästi kivipinnasta eroava pinta. Suurin raekoko oli 8 mm ja ulkona säilytettyjen rouheiden kanssa tuli massaan epämääräisesti arvioitu määrä vettä. Massasta tuli hyvin valettavaa, melkein itsestävyyttä tuntuvaa betonia.

Lopputuloksena, hiottu betonipinta tosin oli suunniteltua enemmän kivipinnan näköinen. Muotiksi valittiin tavanomainen 12 mm vesivaneri. Valu tapahtui kuvanveistäjä Pertti Kukkosen työhuoneella, jossa tasoja jälkihoidettiin vajaa viikko n. 18°C lämpötilassa, muovi valun päällä, mutta myös kastelua tehtiin. Valupaksuus oli 30 mm, josta hionta vei noin 3 mm. Muottia vasten valettu pinta hiottiin ja valuhuokoset täytettiin hionnan aikana. Hionta kivi-veistäimellä oli projektin kallein vaihe, tänä päivänä se maksaa varmaan lähemmäs 200 euroa / taso-m² reunoihin. Myös alapinta karkeahioitiin asennustyön helpottamiseksi.

Kylppäritason ohuet pyöreät kannakset altaiden ympärillä oli helppo muotoilla ohuesta vanerista ja raudoittaa, mutta allasta tukeva ohut kannas murtui kun tasoa liikuteltiin alle viikon ikäisenä, paikkaus hartsilla onnistui kuitenkin suhteellisen hyvin. Raudoitettuna betonilla on se hyvä puoli, että se ei katkeaa vaikka se halkeaa. Mitään merkkejä kylppärikkäytön vaikutuksesta betoni-tasoon ei ole näkynyt, päinvastoin taso on kuin uusi. Tasoa ei myöskään ole käsitelty kiviöljyllä kuin kerran.

BETONIA KEITTIÖÖN

Seuraavaksi uusittiin keittiön tasot. En taaskaan halunnut matkia kivitasa, vaan tehdä betonilla ihan uuden näköistä pintaa. Leikkasin laikalla Hyvinkään mustasta gabrosta n. 3 x 3 cm:n neliöitä, jotka liimasin muotin pohjalle. Tavoitteena oli saada aikaan kivimäinen pinta, joka kuitenkin samalla selkeästi erottuisi luonnonkivestä. Sementtinä oli taas valkosementti. Keittiötaso oli 5,2 m pitkä, joten

taso tehtiin 3 osassa painon alentamiseksi ja käsittelyn helpottamiseksi. Betonin suhteitus tehtiin kuten edellisessä tapauksessa, mutta suurempien rasiutusten takia vesi-sementtisuuhdetta pienennettiin arvoon 0,45. Runkoaineena käytettiin nyt Paraisten kalkkikiveä, josta suuret mustat rakeet poimittiin sormipelillä pois. Valupaksuus oli taas 30 mm, mutta tällä kertaa hionta vei paksuudesta 3-5 mm, mikä vaati asennuspalojen käyttöä tasoja asennettaessa. Tasojen koon kasvun takia B 600 KX raudoituksen halkaisijaksi valittiin 8 mm. Tason reunoille laitettiin pitkittäiset tangot. Poikittainen tanko laitettiin vain tiskialtaan ja liesitason väliseen ohueen kannakseen.

Tasojen hoitamiseen on käytetty italialaista marmoriöljyä, se estää aineiden imeytymistä sekä betonikiveen, että huokoiseen marmorin. Tasaan tehtiin noin n. 5 cm pitkä uloke, joka on hyvin kestänyt siihen kiinnitetyt erilaiset työkalut, kuten mm. itäsaksalaisen lihamylyn isotkin väännot.

Lasinsirpaleet ovat tuoneet taloon enemmän onnea kuin puutason aikana, eli tasolle putoavat tai kaatuvat lasit särkyvät helposti.

Myös keittiötason altaiden kannaksiin tuli hiushalkeamia, mutta ne olivat niin näkymättömiä, ettei niille tehty mitään. Parin vuoden päästä osoittautui kuitenkin, että halkeama aikaa myöten kerää likaa ja rupeaa näkymään. Myöskään kivihoitoaine ei tunne sulkevan n. 0,2 mm leveämpiä halkeamia. Tällaiset halkeamat kannattaa siis sulkea hiontavaiheessa esim. epoksilla tai sementillä.

Pahin takaisku tuli lomalle lähdön yhteydessä, kun tasolle jäi hedelmäkori, jonka hapan sisältö sitten mätäni ja valui tasolle. Pinta rapautui tällä kohtaa selvästi ja siihen tuli rososuuuutta ja värvikaa. Kohdan voisi varmaan käsihionnalla saada kuntoon, mutta vesihionta valmiissa keittiössä on hankalaa ja paikkoja sotkevaa.

Kokemukset pähkinäkuoressa:

- Betonilla saa aikaan uutta visuaalista pintaa.
- Ohuet kannakset ja ulokkeet ovat raudoitettuna kestäviä (kiveen verrattuna), mutta mahdolliset halkeamat on tiivistettävä hionnan aikana. Raudoitettujen kannakset ovat kuitenkin suhteellisen kestäviä.
- Kaarevien muotojen tekeminen ohuella vanerilla on suhteellisen helppoa.
- Hapot tekevät pinnasta nopeasti mattakiltoisen ja pidempiaikainen altistus johtaa sementtikiven rososuutena näkyvään korroosioon.
- Marmori runkoaineena toimii, jos se on hoidettu kiviöljyllä ja jos ei värjääviä aineita pitkäksi aikaa jätetä makaamaan tason päälle.
- Kuljetuksia ja asennustyötä helpottaa jos on käytettävissä esim. "tyttörien poikaystäviä", painavathan tasot tyypillisesti jopa lähemmäs 100 kg kappale.

Epoksilla paikattu isokin halkeama pysyy siistinä.

